

CESNAK, morenie a príprava sadby

Tak ako väčšina plodín, ani cesnak nie je výnimkou čo sa týka chorôb a škodcov. A preto ak ho chceme úspešne pestovať je potrebné poznať i riziká ktoré sa môžu pri pestovaní cesnaku vyskytnúť. V prvom rade je potrebné poznať choroby a škodcov ktorí v prípade že ich nezládneme môžu zdecimovať celý náš porast. Ak chceme s úspechom pestovať cesnak je potrebné začať kvalitnou a hlavne zdravou sadbou. Zárukou kvalitnej a zdravej sadby by mal byť všetok certifikovaný sadbový materiál ktorý je dodávaný na trh. Pokiaľ sme splnili prvý predpoklad druhým krokom je ošetrovanie proti najväznejšiemu škodcovi – hadatko cesnakové (*Ditylenchus allii*)

Háďatko cesnakové - *Ditylenchus allii*, okrem cesnaku napáda aj cibuľu, pažitku a niektoré ďalšie cibuľové rastliny. Škodca žije v pletivách rastlín, kde zhubnou činnosťou spôsobuje hubové zdureniny, rozličné deformácie, druhotnou činnosťou húb a baktérií, ktoré zavlieka na svojom tele dochádza k hnilobe.

Porasty napadnuté háďatkom nemajú zdravú farbu, a napadnuté rastliny majú odlišný habitus. Na napadnutých rastlinách listy nemajú tak pravidelné a striedavé rozmiestnenie ako na zdravých, vyrastajú akoby z jedného miesta, zeleň je bledšia žltkastá, rastliny sú menšie až zakrpatené. Po vybratí chorej rastliny z pôdy vidíme, že strúčiky sú hubovite zdurené, mäkké a pri pokročilejšom štádiu ochorenia dochádza k hnilobnému rozkladu. Prítomnosť háďatiek v napadnutej hlávke možno zistiť tak, že dužinu strúčika rozdrvíme a v kvapke vody vreckovou lupou pri 10-12 násobnom zväčšení uvidíme pohybujuce sa drobné červíčky.

ntenzita napadnutia cesnakových rastlín háďatkom býva rôzna. Pri silnejšom napadnutí dochádza už v poraste k znehodnoteniu celých rastlín a tým prakticky k priamym stratám na úrode. Okrem toho napadnuté rastliny pokiaľ sa neodstránia z porastu stávajú sa zdrojom nákazy pre cibuľovité rastliny po obdobie 4 až 6 rokov. Pri slabšom stupni napadnutia ochorenie na rastlinách neprejavuje sa navonok viditeľnými príznakmi. Ochorenie sa spravidla zisťuje až v čase zberu a to slabším prejavom nákazy na hlávkach, prípadne aj počas dlhšieho skladovania.

K najčastejšiemu a k najväzšiemu rozširovaniu háďatka cesnakového dochádza najmä pri slabšom stupni napadnutia, pretože keď sú napadnuté rastliny bez viditeľných vonkajších príznakov, pestovateľ ich považuje za zdravé a upúšťa od chemického ošetrovania. V priebehu skladovania, najmä pri nižšej teplote a nižšej relatívnej vlhkosti vzduchu háďatka strúčiky cesnaku nepoškodzujú a čakajú na vhodnú príležitosť, aby sa mohli dostať do vnútra strúčikov a v nich sa rozmnožovať. K tomuto prakticky dochádza až keď sa cesnak vysadí bez patričného ošetrovania morením.

Na zamedzenie rozširovania háďatka cesnakového najúčinnnejším a ekonomicky výhodným opatrením je morenie sadiva pred výsadbou. Na morenie z dostupných prípravkov sa najlepšie osvedčuje (5%) roztok Sulky počas 6 až 12 hodín. Cesnakove hlávky je potrebné pred morením rozdeliť na jednotlivé strúčiky. Po vytriedení poškodených či inak napadnutých strúčikov si ich dôkladne označíme podľa odrôd. Potom ich môžeme moriť v plastových nádobách. Veľkosť plastových nádob volíme podľa množstva morenej sadby. Orientačne potrebujeme cca 1l roztoku na 1 kg sadby. Účinnou látkou tohto prípravku je polysulfid vápnika, ktorý háďatka v priebehu morenia zničí. Keďže žiadna ochrana nie je 100% stále najúčinnjšou ochranou je nezavliecť si hádatka na plochy kde pestujeme cesnak. V priebehu morenia sa strúčiky cesnaku môžu sfarbiť do modrozelená, týmto sa kvalita sadiva neznižuje.

Doteraz sa odporúčalo morenie sulkou a však sulke ako prípravku končí registrácia takže už ju asi v našich obchodoch nedostaneme. V obchodnej sieti sa objavil i nový prípravok ktorý je registrovaný na ošetrovanie cesnaku a to Síra SK 520. Keďže zatiaľ nebol dostatočne vyskúšaný v praxi ťažko sa posudzujú jeho skutočná účinnosť.